

Előfizetési díj.

Videkekre postán vagy helyben házhoz hordva:	
Egy évre	12 frt.
Félévre	6 "
Negyedévre	3 "
Egy óra helyben	1 "
Videkről egy hónapra előfizetést nem fogad- tatunk el.	

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő
napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Szerkesztői szállítás:

Belkirály-utca szeglet trencsin-vár 7. szám hová a lap szel-
lemi részét illető közlemények címzendők.

Az értékes cikkek díjazatnak.

Kéziratok nem adatk vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések
küldendők.

Nyilvántartó cikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazd. napilap

1874. második fél évi folyamára.

„KELET” előfizetési ára:

Egy évre	12 frt.
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy óra	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

A lap szétküldésénél előforduló zavar
kikerülése tekintetéből vidékről 1 hónapra
előfizetést nem fogadhatunk el.Az előfizetési pénzek, legcélszerűbben pos-
tai utalvánnyal kiadó Stein János könyv-
kereskedésbe küldendők.Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után
tisztelteplédánnyal szolgálunk.

A „KELET” kiadóhivatala.

A munka-erő pazarlás.

(B. K.) Mint egyik közelebbi cikkünk-
ben volt alkalmunk jelezni, minden nemzetre
nézve a fel nem használt munkaerő akkora
kárt képvisel, mint a mekkora azon javak ösz-
szesége, mely ezen használatlan munkaerő ál-
tal előállítható lett volna. Nincs nemzet, mely
elmondhatná, hogy tagjainak munkaerőjét mind
felhasználja, azaz minden tagja dolgozik any-
nyit, a mennyit természeti képességeinél fogva
bí; a leghűségesebb fokmérője azonban vala-
mely nemzet virágzásának és előhaladásának
mégis csak a heverő munkaképesség mennyi-
sége s a munkában levő erő pazarlásának
mérve.

A foglalkozások sokneműsége, mely igény-
be veszi minden államtagnak képességeit, ugy-

hogyan nincs ismeret és tudomány vagy bármely
irányú képzettség, melynek számára ne volna
biztosítva a megfelelő jövedelem; nincs iparos,
kinek munkaereje az összes termelés nagy mun-
kájában ne volna használhatóságának mérve
szerint igénybe véve; a munkás kezének ké-
pességük sze rintt beosztása munka kimelés
kifejelettsége, s új meg új gépeknek feltalá-
lása és alkalmazása által, — mind olyan jelensé-
gek, melyek a haladás és a nemzeti felvirág-
zásnak elvitáztatlan jelét képezik.

Itt tehát nemcsak a felhasználatlan, ha-
nem a rosszul használt munkaerő is számba
veendő.

Egy tekintet hazánk népeinek munkás-
ságára meggyőzhet róla, hogy a fel nem
használt és a rosszul használás miatt el-
pazarolt munkaerőhez mérve nemzeti virágzá-
sunkat, szerfelett hátramaradt állapotban va-
gyunk.

A heverő munkaerőket tekintve, mily rop-
pant mennyiségre rug azon erő, mely felett
nőink rendelkeznek s melynek igen nagyrésze
használatlanul vész el. Hazánkban még ez idő
szerint a nőnek csak a háztartás minden fogl-
alkozása s a kinek ez nem jut osztályrészül,
s az legsőbb foglalkozásnemekre, mint a föld-
művelés, holmi csekély gyári munka s gör-
nyesztő és rosszul jövedelmező varrára nem
vállalkozik, alig marad számára más cselekvé-
si tér, mint az időnek improductív fényűzési
munkálatokkal való eltöltése, kárára önmagá-
nak, a családnak és a nemzetnek.

Önmagától értetődik, hogy itt is a min-
den jónak tényezője s mégis soha szívesen
nem látott vendégünk: a szükség van hivatva
reformok létesítésére; a míg a rendelkezés alatt
álló férfierő nincs lefoglalva, addig nem kerül
a sor a nőre. És nálunk a férfi-erő is feles
mennyiségben hever, különösen a képzetlenebb
férfierő. Csak fálvainkra szükséges kitekinte-
nünk, hogy kivált téien megdöbbentő példájára
találjunk, hogy mily sok drága erő pusztul el ho-
nunkban, részint tunyaság, részint a foglalkoz-
tatás különféle nemének hiánya miatt. Ez a-
zonban a szomorító képnek csak egyik részle-

te, a másikat a végrehajtott munkának szer-
felett csekély productivitása képezi. A nép ál-
tal a munkában használt szerszámok kezdetle-
ges minősége, a munkának alig mutatkozó meg-
osztása, a földművelés ésszerűt ensége, az ügyetlen,
durva módszer — mind hathatósan működnek
közre, hogy munkásaink ereje nálunk fél-
annyit se termeljen, mint más fejlettebb or-
szágokban. Ebből pedig az következik, hogy
a termelés több munkát vevén igénybe, mint
a mennyi szükséges volna hozzá képzettebb
erők alkalmazásával, nálunk a gabona s min-
den ipar cikk előállítására is többre kerül s
így kénytelenek vagyunk utóbbiakra nézve a
szakadatlan behozatalt tűrni.

Mindezen társadalmi hiányokon csak ma-
gosabb képzettség, a munka megkímélése vé-
gett gépek használása segíthet; hazánk meg-
indult ez uton s oly országban, mely annyi
hasznos természetéről felett rendelkezik, mint
a miénk, lankadatlan kitartás mellett az anyagi
haladásnak ez biztos ösvénye.

— Alesuthról távirati uton az értesítést veszi
a „P. N.”, hogy ő felsége a király a hadgyakorla-
tok befejezése után a honvédségi parancsnokokhoz
következő beszédet intézte: „A mai hadgyakorlaton
részt vett honvédsapatok harcászati kiképzetése,
katonai magatartása és általában összes alkalmazása
körüli ezuttal is örömdetes haladást tapasztaltam.
Öszinte meglepéssel látom e szép eredményt, mely
a legénység készsége s kitartása mellett első sorban
önök buzgó és odaadó tevékenységének köszönhető.
Haladjanak tovább is ezen ösvényen a kitűzött cél
felé, hogy a magyar honvédség nekem jövőre ugy
mint jelenleg, alkalmat nyújtson teljes elismerésem
kifejezésére.”

— A gabnavám vitás kérdésének megoldá-
saképpen a mai hivatalos lap a pénzügyminiszteriumnak
valamennyi m. kir. pénzügyigazgatóságához és vám-
hivatalához intézett következő körrendeletét hozza:
Hivatkozással a miniszteriumnak az 1874 évi
IV-ik törvényozik által jóváhagyott és törvény ere-
jére emelt azon intézkedésre, melylyel az 1853. évi

vámtariffa 10 szakaszának a) b) és c) tételei alatt,
valamint a Dalmátország számára érvényes 1857. évi
vámtariffa 4. szakaszának a) tétele alatt a gabonára
és hüvelyes veteményekre rótt beviteli vámilletékek
1873. évi oct. hó 1-étől 1874 évi sept. végéig ha-
tályon kívül tételek, figyelemzetnek a m. kir. pénzü-
gyigazgatóságok és vámhivatalok, hogy a fenn ki-
tett határidő leteltével, azaz 1874. évi oct. hó 1-től
kezdve a gabona és hüvelyes vetemények után a
vámtariffában kiszabott vámkimértéket beszedendők.
Budapest, 1874. sept. 18-án.

— A f. hó 19-ikén délután tartott minisz-
tertanács, melyben a még mindig betegeskedő mi-
niszterelnök helyett Pauler igazságügyminiszter el-
nököl, a többek közt azon horvát előterjesztések,
illetőleg törvényjavaslatokkal foglalkozott, melyek át-
dolgozásra annak idejében a bán által visszavonat-
tak és most, tekintettel arra, hogy a horvátország-
gyűlés együtt van és munkára vár, azon kére-
lemmel terjesztettek a min. tanács elé, hogy azok
ügye lehetőleg gyorsan intéztessék el és a munkála-
tok terjesztésének jóváhagyás végett ő felsége elé.
Mint halljuk, a minisztertanács nem kifogásolta most
az adminisztratív újjászervezésére vonatkozó horvát tör-
vényjavaslatot, miután e munkát átadogzott szer-
kezetben megtartja a főispánokat és a megyéket. Az
e tárgyban felmerült nézetkülönbségek e szerint ki-
egyeztettek.

— A közös miniszteri értekezlet. Az oszt-
rák és a magyar kormány tagjai sept. 18-án déli
1 órakor ő felsége elnöklése alatt közös értekezlet-
re gyűlt össze. Jelen voltak magyar részről a be-
teg Bittó min. elnök s az alsóbbi hadgyakorlatokra
elutazott Szende honvédelmi miniszterrel kívül a ma-
gyar kormány összes tagjai; osztrák részről hg Au-
ersperg min. elnök, Pretis, Banhans és Lasser mi-
niszterek.

A tanácskozás tárgyát, mint a P. N. írja, a
gabnavámok kérdése képezte.

Az értekezlet alkalmával, az osztrák miniszte-
rek előzetesülési szempontból azt sürgették, hogy a
magyar kormány egyezzen meg abban, hogy a gab-
navámok csakis a magyar határon léptetessenek is-

nezetet adának annak; a Yankees-k azonban azt ós-
eredetileg tarták meg. Szövetségeiket törzsoőknek ne-
vezik; annak egyes páholyai Wigwamnak; első
tisztok a főnök; a kőművesek kalapácsa helyett To-
mahawkat hordanak s t. b. Három rangfokozatuk
van: vadász, harcos és főnök. E rend 1816 előtt
nagyobb politikai jelentőséggel bírt; a rabslolaság
eltörlésében is nagyban működött közre. Ma már ki-
zárólag segélyző-társulat. Egyébiránt mindkét rész
ama gondolatot foglalkozik, hogy egymással egye-
süljön, mert 1870, vagy talán épen az amerikai pol-
gári háború óta a németek a renden túl többé már
nem a Dammed Dutchment, hanem ez utóbbi nem-
zet tagjait tarták szemmel s félték azoktól; melynek
azonban tagjai nem volnának veszélyesek, ha az ul-
tramontanók és socialdemokraták szerint gondol-
kodnának.

De nemcsak a felvilágosult szabadkőművesség-
nek és a munkás osztálynak vannak titkoszövetség-
geik, hanem a keletimerikaiknak is, melyek azonban
kizárólag a gazdaságra vonatkoznak. Ilyenek a patrons
of Husbandry, kik legfőképpen Iowa, Illinois, Min-
nesota, Nebraska, Missouri és Mississippi gyarmatokon
vannak elterjedve, északkelet munkás államaiban azon-
ban csekély számmal vannak. Ezeknek 5229 páholyuk
van, vagy a mint 6k nevezik grangesok — félmillió
taggal és pedig nőköl és férfiakból, míg az előbbie-
k a szabadkőművességben csak itt-ott visznek egy-egy
mellékszerepecskét s az Odd Fellowsoknál is csak a
legutóbbi időben képeznek egy rangfokozatot. Négy
rangfokjuk van: 1) szolga és szolgáld, 2) földműves
és juhász, 3) arató és kalászszedő, 4) gazda és
matrona; páholyaikat „gyümölcsösköket”, ennek fő-
káját „virágoknak” és a legfelsőbb hivatalt „senatus-
nak” nevezik. Csak 1866-ban állott fel e szövetség.
Ujabbán értesültünk, hogy a zsidók is alakítának
egy titkos szövetséget a kőművesek szerint 1843 óta
206 páholyal.

Ezenkívül Amerikában még sok titkos szövetség
van, melyekről nincs biztos tudomásunk. A mivelő
dési történetben e jelenségek soha oly számosak nem
voltak, mint mai napok, úgy hogy amas állítás: a
titkos társulatok korunk szellemének ellenére van-
nak, csak phrasisnak látszik. És már e titok nem-
csak maga vonja az embereket, hanem ebben csak
a materialis és formalis érdekeket növeli, de minden
aesthetikai intellectualis és moralitás nélkül.

Sok kell még ahhoz, hogy korunk ege kitisztuljon.

„KELET” TÁRCZÁJA.

A tanár.

Regény.

Irtá: Currer Bell,

Eyre Jane, Shirley stb. szerzője.

Tizenkilencedik fejezet.

(Folytatás.)

Miután felértem a dombtetőre s megállva egy
pillantást vetettem a megművelt élelтелен térség-
re, vágyam támadt letérni a fűtről, melyet eddig
követtem s bebarangolni e felszántott helyeket is
melyek meddig csak a szem ellátott, termékenyen
mint egy brobdignagi*) zöldecskő kert terültek el a
láthatár végéig, hol a sötét zöld színezet már a ko-
mor kékbe ment át, s a körvonalak a borús ég ha-
muzsiná távolába mosódtak el. Egy gyalog ösvény-
re tértem le tehát jobbról, nem soká haladtam ezen
s a mint gyanítam egyenesen a szántóföldekre ve-
zért, a hol éppen előttem egy magas kőfal emel-
kedett, mely a felyül diszló zöld lombozatról itélve,
dús szomorú-fűz és cyprusz faiskolat-zárhatott ma-
gába, mert ennek ágai nyultak ki a kerítés tetején
s ilyek árnyaltak be egy tömör keresztet, mely al-
kalmasint valamely központi emelkedetebb helyre
volt felállítva, s karjait mint látszik fekete márvány-
ból, ama vést-jósól fákágai felett terjesztő ki. Bámul-
va közeledtem, hogy lássam miféle épülethez tarto-
zik e jól elzárt kert; megkerültem a kőfalat azon
hitben, hogy valamely csinos épülethez találok meg
a bemenetelt; s egyszerre egy nagy vasrácsos kapu
előtt találtam magamat; e mellett egy kis kunyhó
állt, mely őrházul látszék szolgálni, de nem volt
szükség a kulcs után tudakozódni, a kapu nyitva
volt, hátra hajtottam egyik szárnyát, az eső egészen
rozsdássá tette, mert fájdalmasan nyikorgott, a mint
megfordult sarkában. Sűrű bokrozat szegélyezte a

bejárat. Tova haladva a fasorok közt, oly tárgya-
kat pillantottam meg mindkét oldalról, melyek fel-
irat és jelvényekben nyilvánuló néma nyelvöknél ért-
hetően adták tudtomra, minő lakhely felé vezérle-
tek lépteim. A mulandóság lakhelye volt ez; s ke-
reszték, emlékkövek és örökzöld füzérek valameny-
nyien hirdették, hogy itt van „a lóuvain kapu előt-
ti protestans sarkert.”

E hely elég nagy volt arra, hogy akár egy fél
óra hosszat el lehessen járkálni benne, a nélkül,
hogy egyhangúvá váljék s mindig ugyanazon uta-
kon keljen menni, s oly emberek, kik szere-
tik olvasni a siriratokat, oly nagy mennyiségben
s különféleségben találhatták azt fel, mi két
vagy három annyi időre is elfoglalhatta őket. Ide
hozták temetkezés végett a különböző fajta, nyel-
vű és nemzetiségű lakók halottjait s lehete
itt látni minden oldalról kőbe, márványba vagy
érezbe bevésva a szeretet utolsó szavait megörökít-
ve s angol, francia és latin nyelven olvasni a ne-
veket és napzámot. Itt valamely angol márvány
emléket állított az ő Smith Maryjának vagy Brown
Jane-jának porladozó hamvai fölé csak nevét írva
fő a lapra. Amott egy francia özvegy Elmira-jának
vagy Célestina-jának sirját gyönyörű rózsza bokrok-
kal árnyalta be, melynek dús zöldje közül kicsillám-
ló kis márvány lap tündöklő bizonyítványt nyujta
számtalan érényeiről. A különböző nemzetek törzso-
k és rokonságok mind saját módjuk szerint fejezték
ki gyászukat, és mily néma zajtalan volt valameny-
nyinek gyászolása! Saját lépteim is, ámbár puha
sima ösvényen haladtak, megrettenni látszának, hogy
ez általános néma csendet, egymagok zavarják meg.
Nem csak minden szél, de még a szeszélyes csapón-
gó szellők is, mintegy közmegegyezőz folytán elszu-
nyadni látszának menhelyeiken; az északi vész el-
vonult, a déli szél pihent, a keleti nem dúdolt, a
nyugati nem susogott. A felhők komoran tömött
csoportokban függtek az égen, de látszólag egészen
mozdulatlanul.

Hangtalan, tikkasztó komorság honolt e teme-
tő fái között, melyből a cyprusok némán, mereven
magaslottak ki, s a fűzek szomorúan hajták le ágai-
kat; s a virágok szépek, de bádgyattak, kedvetlenül
látszának várni az éji harmatra, vagy zivatar kitö-
résre; hol a sírok s azok lakói érzéketlenül pihen-
tek napfény és árny, eső avagy aszály iránt.

*) „Gulliver's travels” J. Swiftől.

mét életbe; az osztrák határon azonban nem. Ez a terv az, mely a bécsi lapokban s különösen a „Presse“-ben már korábban fölmerült s melynek elfogadása természetesen teljesen hatálytalanná tenni a gabnavámokat.

A magyar kormány tagjai, e terv ellenében, azon állásponthoz ragaszkodtak, melyek a f. é. aug. 19-ről ő felségéhez intézett s általunk már szintén említett fölterjesztésben kifejezést adtak. A magyar kormányfőriak kijelenték, hogy a törvény szigorú alkalmazásához kell ragaszkodniok, s kijelenték azt is, hogy a gabnavámok revisiójának kérdését akkor vélik a legcélszerűbben tárgyalhatónak, midőn a vámszövetség megújításának kérdése és a fennálló vámtarifának általános revisiója kerülend országgyűlési tárgyalás alá.

A magyar kormányfőriak által felhozott okok, melyek döntő volta mindenki által könnyen felismerhető, méltánylatra találtak, s azon fontos jelentést tehetjük, hogy a gabnavámok a törvényben kitűzött határral lejártnál, vagyis oct. 1-én ismét életbe léptetettnek és pedig nemcsak a magyar határszéleken, hanem az osztrák határon is.

Ez volt a mai min. értekezet eredménye. A vámok szedésére vonatkozó hivatalos rendelet legközelebb megjelenik.

A min. értekezet alkalmával nem egy nyilatkozat történt, mely a monarchia két állama közötti közös érdekek élénk tudatát árulta el. S meg vagyunk győződve, — írja a „P. N.“ — hogy a mint ma inkább a törvényes szempont volt a döntő, ha a vámszövetség revisiója kerül szönyegre, a közös érdekek helyes és elfogulatlan méltánylásával, kölcsönös jó akarattal, mindkét részre megnyugtatólag fognak elintéztetni a differentiak, melyek a két állam között a vámok kérdésében fenforognak. A mai min. értekezet csak elnapolta a kérdések érdemleges tárgyalását, s mert törvény intézkedvén, el kellett napolnia, reméljük, hogy az eredmény Ausztriában is meggyűvással fog fogadtatni.

— A pénzügyminiszter urnak egy helyes intézkedését ismerteti a „M. Politika.“ A pénzügyi igazgatóságok hatáskörének szélesbítéséről van szó, a decentralizáció és személyes felelősség elvének megfelelő értelében. Az erre vonatkozó rendelet még július 16-dikán kelt, s már több mint egy hónapja, hogy a pénzügyi igazgatóságok kezében van, s a következő lényeges intézkedéseket tartalmazza:

A pénzügy-igazgatóságok, melyek eddigél csak közvetítő hivatalok voltak a pénzügyminiszterium és a kezelő hivatalok meg az adózók között s némely törvényszabta teendők kivételével majdnem kizárólag csak véleményadásra voltak hivatva, ezentul hatáskörükbe fog tartozni:

1. Az oly illetékek leszállítása vagy elengedése, melyek a fennálló szabályok szerint a fölré fokozott mérvben rovatnak, az esetben, ha az egyszeres illeték nem több 1000 frtnál; zsinórmértékül szolgálván az, hogy teljes elengedésnek csak rendkívüli körülmények közt van helye, különösen ott, hol a fölemelt illeték a vagyonátruházás vagy jogügylet megkésétt bejelentése miatt szabattott ki, s hogy az elengedés vagy leszállítás a késedelmi kamatoknak megfelelő összegre ki ne terjesztessék. 2. Illeték-törlesztések illetőleg visszatérítések, fogantatások és telekkönyvi bekebelezés előtt, a szerződő felek által közakarattal megszüntetett jogügyletektől megszabott illetékekre nézve, ha a jogügylet megkötése és megszüntetése közt egy évnél több idő nem folyt le, vagy ha az ügylet megszüntetése nem újabb ügylet létesítése alapján következett be. 3. Szeszgyárosok vagy repacukor-gyárosok által a szabályok értelmében kért fogyasztási adó visszatérítések az üzletmunka véletlen fennakadása alapján, ha a visszatérítendő összeg egy ezer forintnál nem több. 4. A bor- és fogyasztási adó megváltása vagy bérheadása végett közárverésről vagy szabad egyezkedésről fölvetett jegyzőkönyvek helybenhagyása abban az esetben, midőn 2000 lélekszámot meghaladó községben a megváltás vagy árverés után elért összeg a kipuhaltott fogyasztási viszonyok szerint járandott összegnek megfelel vagy legfeljebb 4%-kal csekélyebb. 5. Jövedéki kihágások esetében a rendes eljárás megszüntetése, ha a bírság egy ezer forintnál többre nem rug. 6. Vámmítal engedélyezése 5000 forintig. 7. Dohány-levelek, dohánygyártmányok, külföldi szivarok behozatala iránti engedélyadás, ha a szállítvány 15 bécsi fontot nem halad. 8. Kincstári követelések, ugyint egyenes vagy közvetett adókból, illetékekből, államgyed-áruságból, haszonbérből, vagy egyéb jogviszonyból eredő járandóságok és hátralékok befizetésére nézve kért halasztások vagy határidő-hosszabbítások engedélyezése; ha ezen határidő a fennálló szabályok, vagy szeizdés szerint megállapított fizetési naptól számítva két évet meg nem halad. 9. A szabályszerű behajtási eljárás alkalmazása után bevehetetlenül vált kincstári követelések törlese egyenes adónál, illetéknél, fogyasztási adónál 100 frtig, egyéb kincstári követeléseknél 200 forintig. 10. Megüresedett nagy dohányszőlő betöltése, kivéve ha a pályázat eredménye a kincstárra nézve az előbbinél hátrányosabb, illetőleg az engedélyezendő tőzsdedíj az előbbinél legalább egy százalékkal nagyobb lenne.

Ezen, a nagy közönséget érdeklő eseteket kivéve még számtalan ügyben kiterjesztetik a pénzügyigazgatóságok hatásköre. Az 1868 XXI. t. cz. 56. § értelmében ingatlanokra intézett végrehajtás

folytán az árverés elrendelését magának tartotta fenn a pénzügyminiszterium.

A másik fontos elv, melyet a pénzügyminiszteri utasítás életbeléptet: a közigazgatási tisztviselők felelőssége. „Valamint, — így szól — a hivatalos ügyek miképpen vezetésre és elintézésre, úgy a jövőbeli ágazatok sikeres igazgatása iránti felelősség első sorban és közvetlenül a pénzügyigazgató terhel; másodsorban pedig az alárendelt tisztviselőket és hivatalnokokat, a menyinyben ezek a rájuk bízott szolgálat teljesítésében mulasztást, hanyagságot vagy hűtlenséget követnének el, vagy pedig véleményezésnél, illetőleg javaslatlételnél a tényeket és ügykivonatokat elferdítve vagy részrehajlólag adnák elő.“

A pénzügy-igazgatóságnál tartandó tanácskozmányokhoz minden igazgatósági előadó meghívandó, folyamáról rendes alaku jegyzőkönyv vezetendő; a határozatok abszolút szótöbbséggel hozatnak, és a határozattá vált véleményért az illető szavazók felelősek. A pénzügyigazgatónak, hogy a hivatalos ügyek elintézéséért magára vállalhassa a felelősséget, jogot ad a miniszteri utasítás, hogy helyettese, a számtanácsos s titkárok, pénzügyőri biztosok, adóhivatali pénztárnokok, sópénztárnokok, I. és II.-od osztályú fővámmivatalok főtisztjei, valamint az I. és II.-dik osztályú számtisztiek bélyeg és dohányszerű-raktári gondnokok kivételével a többi tisztviselőket a maga hatáskörében nevezze ki.

Dobokamegye felirata

a megyerendezés tárgyában.

Nagyméltóságú miniszter ur!

Nagyméltóságod folyó évi aug. hó 6-ról 32.042 belügym. sz. a. hozzánk intézett magas leiratában nyilatkozatra hívja föl megyénk közönségét az iránt, hogy vajjon az államháztartás rendezése tárgyában kiküldött képviselőházi bizottság megállapodásai szerint a megyék rendelkezése alá bocsátandó 10%-ával egyenes államadójának, s ugyanoly maximumig terjedhető pótdával képes lesz-e közigazgatási költségeit aként fedezni s háztartását ugy berendezni, hogy a közigazgatás fennakadást ne szenvedjen?

Nagyméltóságodnak ezen hozzánk intézett kérdésére hazafias őszinteséggel tesszük meg indokolt előterjesztésünket a következőkben:

Me gy é n k közönségének mai napon tartott közgyűlése a törvényhatósági új szervezés esélyeinek beható tárgyalása után egyértelműleg azon meggyőződéshez jutott, hogy a Nagyméltóságod fennsített leiratában foglalt elvek keretén belül is képes leend megyénk önálló törvényhatósági életét aként berendezni és föntartani, hogy az a rendes közigazgatási igényeinek teljesen megfelelőjen.

Me gy é n k 29.023 frtnyi eddigi évi közigazgatási költségei ugyanis mintegy 13%-át képezik a megye 222,739 frtnyi összes egyenes államadójának, s így még jelenleg sem veszik igénybe azon 15%-ot, melyet mint a szoros értelemben vett közigazgatási kiadások fedezésére fordítható legmagasabb összeget jelöl ki nagyméltóságod leiratában. Azonban a megyénk területén fekvő székváros törvényhatósági önállóságának nagyméltóságod által színtén kiáltásba helyezett, s általunk is óhajtott megszüntetése, s e városnak megyénkkel való egyesítése mig egyfelől némileg emelni fogja egyenes államadónk összegét, másfelől a megye székhelyének Szamosújvár szab. kir. városnak azon ajánlata, hogy törvényhatósági önállóságunk fennmaradása esetén ingyen látandja el megyénket a szükséges hivatali helyiségekkel, közigazgatási kiadásainkat oly jelentékenyen leszállítandja, hogy csak e két — együttesen mintegy ötödfél ezer frt megtakarítást eredményező — tétel figyelembe vételével azon reménységnek kell helyet engednünk, hogy szorosb értelmű közigazgatási kiadásainkat pusztán államadónk 10%-ából, az ónadóztárs minden igénybe vétele nélkül fedezni leszünk képesek, s adópotlékhoz még a nagyméltóságod által kijelölt korlátokon belül is csak azon, alig remélt esetben leszünk készek nyulni, ha azt a jó közigazgatási igényei, az önálló törvényhatósági háztartás czélszerű berendezésének követelményei elkerülhetlenül szükségessé tennék.

Me gy é n k tehát ezek szerint nemcsak bírja jelen alakjában is az önálló municipalis létezés anyagi feltételeit, de sőt még azoknak az engedményezett korlátokon belül való teljes felhasználására sincs utalva.

Nagyméltóságod leirata azonban érinti annak lehetőségét is, hogy megyénk Besztercevidék területei közt fekvő keleti részének a most említett vidékhez leendő csatoltatása bekövetkeztetik, minek folytán magasbra ruga államadónknak a közigazgatási költségek által igénybe veendő százaléka.

Ambár megyénk említett részének lakosságában a közös történelmi mul' szentesítette összetartozásának érzete annyira ki van fejlődve, hogy az elszakasztás csak a legfájdalmasb hatást gyakorolhatná rájuk, melyet még növelni fogna annak tudata, hogy Besztercevidékhez való csatoltatásuk minden municipalis jelentőségüknek megsemmisítésével, egy idegen, sőt ellenszenves elem tulnyomó többségének rendelné őket alá, megyénk közönsége még is hódolna a magasb állami érdekek parancs-szavának, megnyugodnék az említettük rész kiszakításában, de caakis akkor, ha a czélszerű kikerekítés szint oly jo-

gosult igényeinek megfelelő kárpótlásul megyénk területéhez csatoltatnék azon néhány község, névszerint: Dengeleg, Kérő, Örd- Füzes, Bátor, Csaba, Czóptelke, Ormány, Péterháza, S. Ujvár-Németi, Gerolt, Széplak és Csaba-Ujfalv; melyek jelenleg megyénk területén kívül a szamosújvári kir. járásbíró-ság illetékesi köréhez tartoznak, s úgy fekvésük mint törvénykezési és üzleti szempontból megyénknek közvetlen szomszédságukban levő székhelyével való folytonos érintkezésre utalnak.

Ha e kicserélés, melynél még mindig megyénk lenne a legnagyobb áldozatot hozó fél, úgy az államadó — százalék, mint területnagyság tekintetében — nem történhetnék meg, azon esetben ragaszkodnunk kell megyénk kérdésének részének megtartásához, a mit annyival nagyobb bizalommal teszünk; mert nagyméltóságod többször tisztelt leiratában határozottan kijelenti, hogy oly javaslat támogatásához, mely szerint valamely megye más szomszéd-megyék rovására terjesztetnék ki, csak úgy járulhatna, ha ebbe az illető másik törvényhatóság is belenyugodnék.

Kerülve minden hiányzatos szöveget, a tények valóságára helyezkedünk e felterjesztésünkben. Nem hangoztatjuk a szívnek érzelmeit, a kegyeletnek szózatát, s bár hivatkozhatnánk megyénk hét évszázados muljára, melynek minden lapját a haza iránti köteleességek becsületes teljesítésének nyomai diszitik; bár megyénk mint e hazaszer magyar és román lakói testvéries szövetkezésének első historiai emléke is megérdemelne az utódok részéről a kegyelet parancsoltá tartást; mi egyezzen csak annak kimutatásával érjük be, hogy megyénk a nagyméltóságod kijelölte határok közt teljesen képesítve van önálló törvényhatósági életét a modern közigazgatási igényeknek megfelelőleg berendezni; e képessége pedig szent köteleességünké teszi mindent megtennünk arra, hogy megyénk jogosult önállóságának birtokában, hiven megörözt örökségként szálljon át rólunk a jelenlegi letéteményekről, késő utódainkra.

Képesítve levén megyénk a czélba vett javadalmazás korlátai közt összes szükségleteinek fedezésére, meggyőződésünk szerint nincs miért hozzászólanunk megyénk B.-Szolnokmegyével való eshetőleges egyesítésének nagyméltóságod leiratában is ériutott tervéhez. De ha még kénytelenek is lettünk volna ezen eshetőség komoly figyelembe vételére, akkor csak azon nézetünk nyilvánítására lettünk volna a körülmények által nemcsak teljesen följogosítva, de sőt kötelezve is, hogy B.-Szolnokmegyével való egyesítésünkől a jó közigazgatás érdekében a legcsekélyebb elnyert sem várhatjuk vala, s ha megyénk nem leendett az önállóság létfeltételeinek birtokában, még akkor is inkább egyes községeinek, fekvésük szerint Koloza, Közép-Szolnok és B.-Szolnokhoz való beosztása lett volna általunk javaslatba hozandó.

A midőn ezekben a nagyméltóságod magas leiratára vonatkozó előterjesztésünket honpolgári készséggel megtettük volna, hódoló tisztelettel maradtunk

Szamosújvárt, 1874-ik évi szeptember hó 16-dikán tartott rendes özi közgyűlésünkől.

Nagyméltóságodnak

alázatos szolgálai:

Dobokamegye közönsége.

A kolozsvári magyar királyi tudomány-egyetem tanrendje

Az MDCCCLXXIV—V. tanév téli szakára.

Tantárgyak szerinti áttekintés.

(Folytatás.)

II. Az orvosi karban.

1. Leiró boncztan, 5 óra. Naponként csütörtököt kivéve d. e. 10—11-ig a lyceumi helyiségben. Dr. Czifra Ferencz ny. r. tanár.

2. Tájbonztan, 3 óra, hétfőn, kedden és szerdán d. u. 3—4-ig. Ugyanazon tanár, ugyanott.

3. Boncztani gyakorlatok, 15 óra hetenként, hétfőtől péntekig d. u. 2—5-ig, 5 előadásért járó díjért. Ugyanazon tanár ugyanott.

4. Élettan, 5 óra, hétfőtől péntekig naponként d. e. 9—10-ig. Egyetemi épület. Dr. Török Aurél ny. r. tanár.

5. Szóvettani gyakorlat, hetenként 5 óra, szombaton 9—11½ és vasárnap 9—11½ óráig. 5 frt. Ugyanazon tanár, ugyanott.

6. Általános kórtan, 5 óra hetenként, hétfőtől péntekig d. e. 10—11-ig, egyetemi épület második emelet 13. számú tantermében. Dr. Ajtai Sándor ny. r. tanár.

7. Gyógyszerismer, 3 óra hetenként, hétfőn, szerdán és pénteken d. e. 9—10-ig. Ugyanazon tanár, ugyanott.

*8. Általános gyógytan, 1 óra hetenként, szombaton 9—10-ig. Ugyanazon tanár, ugyanott.

9. Elméleti kórbonztan, 5 óra hetenként, d. e. 11—12-ig, hétfő, kedd, szerda, péntek és szombat, egyetemi épület. Dr. Genersich Antal ny. r. tanár.

10. Kórbonztani gyakorlatok és kórszóvettani vizsgálatok, 8 óra hetenként, d. e. 7—9-ig hétfő, szerda, péntek, szombat. A Károli kórház boncztermében. Ugyanazon tanár.

*11. Az emberi élőidek (paraziták), 1 óra he-

tenként d. e. 8—9-ig kedden, egyetemi épület. Ugyanazon tanár.

12. Kórszóvettani gyakorlatok, hétfőn, kedden, szerdán, pénteken és szombaton a nap világos óráiban. Ugyanazon tanár, ugyanott.

13. Különös kór- és gyógytan és kórdai előadások, 10 óra hetenként, 7—9-ig reggel hétfő—péntekig. Dr. Mac'nik Béla ny. r. tanár, a Károli kórházban.

14. Különös sebészeti kór- és gyógytan, 10 óra hetenként, hétfőtől péntekig d. e. 9—10-ig, a Károli kórházban. Dr. Brandt József ny. r. tanár.

15. Előkeztető sebészet (kőszertan stb.) 4 óra hetenként, szombat és vasárnap d. e. 9—11-ig. Ugyanazon tanár, ugyanott.

*16. Gége- és fültükrészet, 1 óra hetenként, vasárnap 11—12-ig. Ugyanazon tanár, ugyanott.

*17. Sebészeti műtéttan, 4 és ½ óra hetenként, szerda—péntekig d. u. 5—5½-ig (6 frt o. é.) Ugyanazon tanár, ugyanott.

18. Elméleti szemészet, 5 óra hetenként, d. e. 12—1-ig hétfőtől péntekig. Dr. Feuer Náthán h. t. a szemgyógyintézetben.

19. Gyakorlati szemészet, járó betegek kezelése, kórdai látogatás, műtétek, 5 óra hetenként, d. e. 11—12-ig hétfőtől péntekig. Ugyanazon h. tanár, ugyanott.

*20. Szemtükrészet gyakorlatokat, 2 óra hetenként, szombat 11—1-ig (5 frt o. é.) Ugyanazon h. tanár, ugyanott.

*21. A szem fénytörési és alkalmazkodási rendellenességei, 2 óra hetenként d. u. 4—5 óráig, kedden és csütörtökön. Ugyanazon h. tanár, ugyanott.

22. Szemészeti műtéttan, 2 óra hetenként, d. e. 9—10-ig szombaton és vasárnap, részint a szemészeti tanteremben, részint az egyetemi kórbonzteremben. Ugyanazon h. tanár.

23. Elméleti szülészet, 5 óra hetenként, d. e. 8—9-ig hétfőtől péntekig a szül-kórodán. Dr. Maizner János ny. r. tanár.

24. Gyakorlati szülészet, 5 óra hetenként, d. e. 9—10-ig hétfőtől péntekig. Ugyanazon tanár, ugyanott.

25. Törvényszéki orvostan, 5 óra hetenként, hétfőtől péntekig déli 12—1-ig. Egyetemi épület. Dr. Ajtai Sándor ny. r. tanár, mint helyettes.

26. Törvényszéki orvostani gyakorlatok, később meghatározandó helyen és időben. Ugyanazon tanár, ugyanott.

27. Gazdasági állattgyógyászat s kórdai gyakorlatok hétfőtől csütörtökig d. e. 8—10-ig, hetenként 8 óra. A monostori gazdasági tanintézet állati kórodáján. Dr. Mina János ny. r. k. tanár.

Jegyzet. Az élet és körvegytanból, a bujakór- és bórógyógyászatból, valamint a gyógyszerészeti műtanból (technica pharmaceutica) az előadások utólagosan meghatározandó órákban fognak tartatni.

(Folyt. köv)

Külföldi szemle.

Kolozsvár, sept. 21. 1874.

A londoni „Times“ a spanyol ügyekre vonatkozólag néhány nap óta olyan híreket közöl, melyek egyenesen arra irányulnak, hogy Serrano kormányát lehetőleg discreditálják. Így a hét elején azon hírt terjesztette, hogy az északi hadseregben zendülés tört ki, s hogy a lázadó katonák Laserna tábornok elmozdítását s Morionesnek főparancsnokká való kinevezését követelték. Ezen hír már teljesen kólmánynak bizonyult. Madridból s a főhadiszállásról Berlinbe és Párisba érkezett hiteles sürgönyök szerint az északi hadseregben semmiféle rendtelenség nem fordult elő s a fegyelem oly kitűnő, a minőt csak kívánhatni. Egy másik távirata a „Times“-nek szintén kólmánynak látszik. Ez ugyanis azt mondja, hogy Sándor csár üdvözlő levelet intézett Don Carloshoz s diadalában való reményét fejezte ki. Azt hisszük, hogy e hír sem fog igaznak bizonyulni, a mint alaptalannak látszik a „Times“ azon harmadik közleménye, hogy a kormány csapatai Mauresánál vereséget szenvedtek. Ha ez igaz lenne, legalább a carlisták táviratai tennének róla említést, ezek pedig legújabbban is csak azt mondják, hogy ha Don Carlos győzni talál, akkor azonnal Madrid ellen fog vonulni. Arról tehát nincs szó, hogy már győztek volna.

Hogy a „Times“ ilyen hírek terjesztésével mit akar elérni, nem tudjuk, de annyi bizonyos, hogy ezáltal inkább tartjuk a félhivatalos „Prov. Corr.“ tegnapi közleményét hitelesnek, mely következőleg szól: „A spanyol állapotokban már is oly jelenségek merülnek fel, melyek fokozzák a reményt, hogy — hálá azon erkölcsi erőnek, melyet a mostani kormány a kúlhatalmaktól való elismerésből merített, magában Spanyolországban mindinkább hatalmasabb támogatásra találand azon törekvése, hogy szilárd alapokon nyugvó állami rendet teremtsen.“ Ha a „Times“ fentebbi híreinek csak egy része is, igaz lenne, a berlini félhivatalos lap nem nyilatkoznék ily módon Spanyolország belálapotairól.

Az Egyesült-Államok déli részeiben a hét elején igen sajtáságos események fordultak elő. A nagy lázadás leverése óta folytonos nyugtalanság és zavar színhelyei a déli vidékek. A legyőzött rab-

szolgatartók elégedetlensége már régebben apró kihágásokban, titkos társulatok szervezésében stb. nyilatkozott. Legközelebb azonban valóságos lázadásra fajult. A lázadás Louisiana fővárosában, New-Orleansban tört ki, s eddig a fehérek, azaz a rabszolgatartók oldalára vezetett.

A lázadás azzal kezdődött, hogy a fehérek ligája proclamatiot bocsátott ki, melyben az állam kormányzóját Kellog urat, ki a fehérek segélyével választatott meg, usurpatornak mondták s Mac-Heury előbbi kormányzó visszahelyezését követelték. Erre a fehérek 14-én fegyvert ragadtak, torlaszokat emeltek s megszállották a városházát. Lousgreet tábornok 500, nagyjából fekete rendőrral megtámadta a lázadókat; a harcban 6 polgár és 30 rendőr megöltetett s a rendőrség visszavetett. A szövetségi csapatok semlegesek maradtak s csak a városházát szállították meg, hová Kolleg kormányzó is menekült, ki azonnal Grant elnökhez fordult segélyért. Időközben a lázadók a városházán kívül az összes rendőri állomásokat, a távirati épületeket s a fegyvertárt megszállották s általában az egész várost hatalmukba kerítették. A városi hatóság is a lázadók részén van. Grant már távirati uton proclamatiot intézett a lázadókhöz s meghagyta a nekik, hogy öt nap alatt letegyék a fegyvert, különben katonai erő fog ellenük alkalmaztatni. A katonai parancsnokságok már megkapták az ide vonatkozó rendelkezéseket. Hogy a lázadók engedelmeskednek-e, arról még nem szól a távirat.

Nemzeti színház.

Kolozsvártt, sept. 19. 1874.

(pj.) Szombaton este a művészeti élv előzetes reményével mentünk a nyári szinkörbe E. Kovács Gyula jutalomjátékára, már előlegesenis annyi körülmény folyt be reményeink felkeltésére, hogy azok után legkevésbé lehet csodálni, ha sok tekintetben elégtelenül hagytuk el az előadást.

Azt tudtuk, hogy E. Kovács Gyula Schiller remekén lelkesedéssel dolgozott, hogy azt szinképes alakba öntse, s az előadásra némi félelemmel gondoltunk, hogy vajon a lelkesedés mennyire találja igazolását az eredményben, vajon Schiller merész phantasiájának csodált terméke, annak eredeti lényege, költészeti szépségei, s az a magasztos megtisztult lélek, melyet alakjai számára teremtetett, feltalálhatók lesznek-e a teljesen átalakított dolgozatban vagy nem? A költő művét csak a költő maga képes új alakba önteni a lényeg sérelme nélkül, erre a munkára az a gondolkodó, cselekvő, alkotásaiban fenszárnyaló lélek vállalkozhatik, mely megteremtette az eredetét. Nincs költői erő, mely két egyéniségben egygyé nőjön, s nincs két gondolkodó, ki egy műre nézve egyenlőt lenne képes előhozni.

Schiller adott a világnak Don Carlosában egy hatalmas, erőteljes drámai költeményt, költészeti inkább mint színi terméket. Az ő lángelke előtt fel-elevenült művének minden alakja s ő ebből az eszményi világból teremtetette meg azokat, a történet megszakítása nélkül; ő annak a kornak egész küzdelmeit, személyeinek minden cselekvőségét egy fensőbb világba helyezte, lángképzelmének verőfénye elé, hol az egyén minden vonásaiban, tetteiben, érzelmeiben kidomborult, s épp azért költeményének minden legkisebb alakja önmagában bevégzett egész. Midőn bár ki ily termékkel szemben arra a szerepre vállalkozik, hogy azt a remeket összeronva, ugyszólván a lényegét kicsinyített alakba állítsa elé, igen meg kell tontolnia, ha a legumesebb buzgalom, a legheartalanabb lelkesedés nem lesz-e erőtlenségre kárhoztatva a legjobb igyekvés mellett is.

Mi hisszük, hogy Kovács Gyula előszeretettel dolgozott Don Carlos áttüztetésén, de nem mondhatjuk elég szerencsésnek az eredményt. Hogy az eredeti mennyit szenvedett az átdolgozás alatt, azt ez alkalommal nem elemezzük, ezuttal csak az előtünk álló előadás behatása s az ott észlelt hiányok s a szembeötlő csonkítások ellen tesszük meg észrevételeinket.

A mi az ősz-előadást illeti, az a leglényegesebb hiányokban szenvedett. Egyrészt a készülletlenség, más részt a darab sok összetanulást igénylő nehézségei sok tekintetben éreztették velünk, hogy Don Carlos jelenlegi átdolgozásában sem adható első lényeges erőfeszítések nélkül. A mű scenirozása Kovácsnak annyiban sikerült, hogy hiányosan bár, de előadhatott. A jelenetek elrendezése igen meglett könnyűre, de másfelől épen azon körülmény okozta azt, hogy ezen tartalmas tragóediai tárgy sok részletében egészen elmosódott, sok kiváló benne közönségsé vált, s a legnagyobb buzgalom mellett sem sikerült élv zselővé tenni annak minden helyeit. A mi leginkább hiányzott belőle az az egység volt. Az igaz, hogy a drámai költeményre nem alkalmazhatjuk a drámai műfajok szigorú szabályait, ebben megengedhető a cselekvény szétágazása, mert a helyzetek tartalmassága, a költői lélek magas szárnyalása, az az emelkedett magasztos búbáj, mely Schiller irányán előmöl, feledtetni tudják a szerkezet hiányait. Az alak tetsző külseje, a cselekmény és helyzetek költői kidolgozása sok tekintetben az átdolgozás lelkiismeretességéről tesznek bizonyosságot.

A cselekmény lefolyása a jellemek következetes fejlődései közt sok tekintetben eltérő s a legszebb drámai jelenetek a cselekvő személyek szétválásá-

kei között egészen eltérő irányban folynak le, nem lévén egy teljes egységes központ, hol a különböző cselekményszálak csoportosuljanak. Sok helyett maguk a személyek cselekvényei összeütközésbe jönnek az általános célzál, melynek kivívására az együttes törekvésben kell az erőnek lennie.

Fülöp Spanyolország rettegett királya egy szerelmi féltékenység közt jön meghasonlásba önmagával s azon erkölcsi világrrenddel, melynek való célzálait nem ismeri, s melyet vakbuzgalmában önérdékei alá helyezett. Sok hajlam van benne a jó iránt is, de azt elfojtja a vallásos vakbuzgalomban kifejtett egyházállam ábrándja, melynek megteremtőjeként óhajítja magát üdvözlőtetni, s midőn általános megvetetést talál, lelkében támad egy gondolat, egy szikra, mely egy embert becsülni tanítva meg őt, a ki Európa korlátlan szellemi bajnokaként üdvözlőtetik a spanyoltrón ura által is, kinek kegyetlenségeit, zsarnokoskodását megtörni nem volt képes, de szívét meghajlították, mint egyén, de nem mint azon általános eszme képviselője, a mely a népszabadság verőfényéből nyert életet, lelket, s midőn az első hatás elenyészett, felbredt benne a régi féltés, s az áldozat nem lehetett más, mint kit becsülni tudott, de a ki által nem becsültetett. Mint atya köszív, saját gyermekében önellentétét látja, s szereteti-e ekkor, s nem logikus következtése zord jellemének, midőn neje szerelmest a királyiban megbüntetni tör, s ő maga e sok csalattatás, közöny és gyűlölet közt a királyi bitor csalékony kül-czime, a fény és rettegés közt, nem talál egyetlen szívet, melyben bár tiszteltetést tudna kelteni. Ez bűnhődése. És igazolt.

(Vége köv.)

NAPI HIREK.

Kolozsvár, szept. 21. 1874.

— V. Ferdinánd király egészségi állapota felől még mindig nem érkeznek jobb hírek. Szellemi ereje nagyon fogy s idegbajai növekednek. Ennek következménye, hogy környezete iránt türelmetlen, orvosaira nem hallgat s ékezesi és alvási idejét is önmaga szabja meg. A szabadra egy kis kocsin megy ki, melyet egyetlen ponny vontat csöndesen, úgy, hogy két szolga és az orvos minden megerőltetés nélkül követhetik. Az orvosok különben mindig az agg fejedelemségnél föllik az éjt s reggel jelentést tesznek a királynénak a beteg léteiről.

— A városi bizottság kedden folyó szeptember hó 22-én délután 3 órakor a városház községi (4. számú) termében tartandó közgyűlésének tárgyai: 1.) A közgyűlés rendszabályaira kitett belügyministeri észrevételek elintézése, szakosztályi vélemény. 2.) A méter-mértékrendszer életbe léptetése iránt; kormányi leiratok folytán, teendő intézkedések szakosztályi vélemény. 3.) Az utcai járdá- és kövezetkésítés szerződési pontozatai iránt szakosztályi vélemény. 4.) A városi kapitányság hatáskörébe tartozó kihágási esetek tárgyalására egy rendőrbírói és inokai állomás beállításuk iránt tanács és szakosztályi javaslata. 5.) A belvárosi Fröbel-gyermekkert kamatbiztosításának felsőbb jóváhagyása végett teendő lépések iránt szakosztályi vélemény. 6.) A belmonostor utca szegletén özv. Csekéné telken levő régi várköfal lebontása, iránt szakosztályi vélemény. 7.) A főtéren lebontott vámház helyére mászárzék ideiglenes felállítását végett bejött ajánlatok iránt szakosztályi vélemény. 8.) A feleki kórcsma bérdejeének Heller Károlytól kért 3 évi meghosszabbítása iránt szakosztályi vélemény. 9.) Szakosztályi vélemények: a.) Züllich István nyugalm. főispán urnak városi törvényszék vezetéseért igényelt jutalma ügyében érkezett kormányi leirat. b.) Nagy Mihály a városi volt törvényszéki tanácsosnak kormánytól elrendelt nyugdíjazása ügyében. c.) Feneas János volt városi, utóbb kir. törvényszéki elhunyt tisztviselő özvegyének segélyezése iránt. Kolozsvártt, sept. 19-én 1874.

— A kolozsvári zeneconservatorium ez évi negyedik hangversenyt f. hó 20-án, vasárnap d. u. 4 órakor válogatott, szépszámu közönség hallgatta végig a városi vígadó termében. Öröndetes jelensége az annak, hogy a magasabb zenemű-életet célul tűzött műelőadásokra állandó közönség kezd tömörülni, mely a legfeszültebb figyelmet megkivánó klasszikus darabokból álló programot végig képes élvezni. Maga a műsor három zenedarabból állott, melyeknek elsője a nálunk még eddig nyilvánosan elő nem adott Beethoven féle septejt volt, s 7 részből állván, igen nagy mértékben igénybe vevé, hogy ne mondjuk, kifárasztá a közönség figyelmét. A fenkölt szárnyalás eszme-gazdag klasszikus műdarab azonban kitűnő előadókra talál konzervatoriumunk derék tagjaiban s a közönség feszült figyelemmel élvezte a páratlan szép dallamokat. Maga a kivitelt főleg oly kiváló hegedűsök, mint Mátéfi, Schuster, Trandaffir, Hincz urak stb. közreműködésével, magától értődik, hogy teljesen méltó volt a nagymester szelleméhez. Mátéffy ur gyönyörű, művészi játékát már régebben ismeri közönségünk s mai szereplése alatt is csak azon vágy nyert kifejezést, vajha gyakrabban nyílnék alkalom az ő játéka élvezni. Kordin Mari k. a. a „Zsidó hölgy“ illető ariát kifogástalanul éneklé, s szépségszerű érczetteljes al hangzával most is megtalálta az utat a szívekhez. Az elbájolt közönség nem

is fukarkodott a tapsokkal, melyekből egyébiránt az előadás összes teyezőinek bőven kijutott. A program utolsó darabja Kalivoda „Es symphoniá“ ja volt négy szakaszban, s a zürzavaros dob és trombita riajt festő zeneköltemény, a közönség figyelmé is ki lévén merülve, már nem érvényesülhetett kellőleg. A művészi est összenyomása alatt elégedetlen távozott közönségünk az estélyről, s kívánnivalót csak a program változatossága hiánya hagyott hátra, ez utóbbin azonban könnyen lehet segíteni, s mint reménylünk, jövőremar segítve leend.

— A helybeli rom. kath. hitfelekezetű leányiskolához tanítóknak a nyugalmába lépő Gebhard Anna helyébe Schvarczel Adél közfelkiáltással, ugyanoda negyedik tanítónőnek Rignát Julia szavazattöbbséggel választott meg. A normalis iskolához pedig egy ujon rendszerezített segéd-tanítói állomás Rieger Imre személyében töltetett be.

— Az erdélyi rom. kath. igazgató tanács elhatározta volt, hogy a felügyelete alá tartozó középiskolák mindenikéhez egy-egy gondnokot nevez ki. A kinevezés ma már megtörtént, még pedig következőleg: Kolozsvárra gr. Eszterházy János; K.-Fehérvárra dr. Donogány; M.-Vásárhelyre és Cs.-Somlyóra Mikó Mihály; Csikszék főkirálybírája; Udvarhelyre Ugron Lázár; Kantába gr. Kálnoki Dénes; Brassóba dr. Otrobán Nándor; Erzsébetvárosába és Szamosújvárra az ottani polgármesterek.

— A rom. cath. igazgató tanács mai gyűlésében a kolozsvári r. c. főgymnasiumhoz helyettes tanárrá Hadik Richárd világi férfit nevezte ki.

— Beldi Gergely Aranyosszék főtisztjéről, a határsértésre vonatkozó egyik közlelbi napihírnkre nézve következő értesítést tettük: A „Kelet“ f. hó 20 iki 213. sz. Napi hírek 3-ik kikezdésében említés tétetik egy bizottságról, mely elnökletem alatt „Csik-moldovai határsértések ügyében“ gyűlt össze, s a bukaresti kormány által kinevezett bizottság tagjaival a határszálen fog találkozni“ a következőkben kívánom helyreigazítani: Az esmeretes határsértés előtt már jóval neveztetett ki kormányunk által a fennebbi személyekben egy bizottmány — a végett, hogy a helyszíneni tanulmányozásra keleti határszálenkét s azon netalán történt sértéseket, biztos adatokat gyűjtőn egy annak idejében a két szomszéd kormány által a határvizonyok rendezésére kiküldendő nemzetközi bizottmány számára. — Mi a közlelbi mult napokban összegyűlvé, ez irányban értekezünk s az eljárás módozatai felett megállapodván, a biztos urakat utnak indítottam Naszód vidékére, hol is a „Pietrile rosi“ nevű hármas határpontnál kezdvén meg tanulmányozásait, azt delfél folytatandják, míg az időjárás megengedi — anélkül, hogy ezen eljárásukban, tulsó oldali hatóságokkal vagy bizottsággal (melynek létezéséről tudomásunk sincsen) hivatalosan érintkezzenek. Tehát nem az Apahavasán közlelbből történt kihágás ügyében, nem a tulsó bizottsággal a határszálen való találkozás, hanem egyszerűen csak kormányunk érdekében teendő egyoldalu tanulmányozás végett küldettek ki a nevezett biztosok.

— Egy m.-keresztusi román néptanítót kerített kézre M.-Vásárhelyt Balog József rendőrségé, a ki — a „Sz. Hirnap“ szerint — templomrablásal vádoltatik s tolvajságon éretett rajta. Az illető épen a tornászati tanfolyamról jött és üldöztetését észrevévn, a korlátokon átszökése és egy szállókában az omnibusban elrejtőzése által bizonyágát adá, hogy a tornászathoz is ért valamiként, de a rendőrségé is értett nagy kivételképen mesterségéhez és elfogta az illetőt, bevitte a rendőrséghez, elzárták s az ott uralkodó rendnél fogva, természetes, még az nap el is szökött.

— Vasuti rendetlenség. A N.-Váradról Kolozsvárra, ugy szintén Tóvisról Kolozsvárra utazók arról panaszkodnak, hogy az utolsó időkben mind a két vonalról érkező vonalnal a podgyások a kijövtől egy negyed mérföldnyi távolságra rakatnak ki, úgy, hogy az utasok podgyászaikat nagy idővesztésséggel és sok költséggel kaphatják csak kezökhez. Jó volna a vasuti igazgatóságnak ugy intézkedni, hogy a podgyással terhelt kocsi a kijövtől levő mála-kiadásra szánt ajtónál álljon meg és ezáltal sok várakozásnak és oknélküli költségnek eleje vettessék. Reméljük e fel-szólalást a megfelelő intézkedés fogja követni.

— Nagyváradon nyári szinkört szándékoznak építeni. Stark Antal az állandó színiügyi bizottság elnöke e végből fölhívja mindazokat, kik a város által fölajánlott telken, kizárólagos engedély mellett vállalkozni óhajtanak, hogy ebbeli szándékukat a szükséges tervrajz és vállalkozási föltételeikkel együtt folyó évi október hó 1-jéig hozzá (Nagyváradra) bejelentessék.

— Az akadémia és Kisfaludi társaság szintén képviselve lesznek az aradi új színház megnyitására. Az akademia részéről — mint a „Föv. lap.“ írja, -- Szász Károly, Fábán Gábor és Gyulai Pál lesznek jelen, kik egyszerűmind a Kisfaludi-Társaságnak is tagjai. Mind a két társaság szűnőd multával ismét megkezdí rendes üléseit; Kisfaludi-Társaság e hó 30-án, az akademia pedig október 5-én történelmi és bölcselmi osztály ülésével, mely előtt a fötitkár tesz jelentést a szűnőd alatt érkezett tárgyakról. Az ülés egyik felolvasása Jakab Elek széktog-

lalója lesz: „A levéltárakról általában és egy magyar állami levéltár szükségességéről.“

— Petőfi egy kiadatlan költeményét közli a „Vasárnapi Ujság“ mostani száma. Semmi kétség, hogy az övé, miután a költő kéziratában van meg. Könyves Toth Kálmán küldte a nevezett laphoz, következő sorok kíséretében: „Petőfi Debreczenben gyakran megfordult apám házánál. Szomszédunkban lakott Erdei József tanár s a két család mindennapos volt egymásnál. A kitűnő műveltségű Erdei Lujza már akkor Kovács Jánosné volt. Az ő emlékkönyvébe írta Petőfi e kis verset. Az emléklap meg van maiglan. Halvány elmosódott; de tulajdonosa azért drága ereklje gyanánt őrzi most is.“ A költemény czíme „Emléklap.“ s következőleg szól:

„Jellemtelenség e kor bélyege;
Pedig csak egy, csak egy: a jellem az,
A mi az embert emberré teszi.
E nélkül hitvány, öntudatlan tárgyak,
Vagy legfőlebb is állatok vagyunk.
Oh hölgy! könyörgök hozzád, a haza
S az emberiség kettős szent nevében:
Ha gyermekkel áld meg majd az Isten.
Oltó gyermekid szívébe jellemet,
Szeplőtelen s megtanoríthatatlant.
És nem szükség, hogy mást is adj nekik,
Mindent adál, ha jellemet adál.

Petőfi.

Debreczen 1846. november 15.

— A Palaeologok utolsó sarja. Liscaris-Com-nenus-Palaeologus János Antal herceg a napokban halt meg Turin közelében élte 58. évében. Ő vele megszakadt a konstantinápolyi görög-romai császárok férfi ága. Laskaris herceg néhány hóval ez előtt folyamodott a romai curiához a vaticáni, laterani és más basilikák kegyuraságának ráruházása iránt, hivatkozván arra, hogy ő Nagy Konstantin, e basilikák alapítójának örököse. A herceg ez befél a konstantinápolyi Szent-György-rend (talán a legrégibb lovagrend,) nagymestere volt. A Palaeolog-ház kiváltságának gyűjteményében, melyet Krutinger Henrik 1721-ben adott ki Regensburgban, a többi között III. Frigyes császárnak (1491.) egy oklevele is foglaltatik, melyben János Antal herceg egyik öse „több mint száz császár örököse és ivadéka“-nak nevezetetik. E ház neve és jogai most már kizárólag Lascaris herceg özvegyére, Anna-Mária Katharina hercegnőre és fogadott leányukra, Mária hercegnőre szállanak át.

— A hirdetési reklámok terjesztésére új módszert talált föl egy élelmes new-yorki yankee. A hirdetéseknek a sétánypadok üldöszéskai alkalmazása nem új ugyan, de a mi által a pihenni akarót arra is kényszeríteni lehessen, hogy a hirdetést el is olvassa, az már egészen újonatuj eszme. A hirdetmény közepére hegyével fölfél álló éles kis szögget kell alkalmazni és így az illető, a ki leül, keletlen érintkezésbe jön az éles szöggel, fölugrik, megnézi, hogy mi az, a mi megszurta s — viktória! — a hirdetés a sörves egyén dühös figyelmében részesül.

— A meiningeni tűzvészről részletes tudósítások érkeztek. A tűz e hó 5-én ketetkezett egy nagy sütőházban; a több nap óta járó vihar csakhamar óriási mörvekre szította. A városháza, az orsz. épület, egy szóval a város 800 háza közül majdnem 400 ház hever romban, a bujdosókká vált lakosok számát 3000 re teszik. A veszedelem csak a nagy szél engedtével volt elhárítható, de még 6-án este is égtek egyes házak.

— Bazaine szökésének tárgyalásában Barreau Maschi, Leterne és Lefrançois fölmentettek, ellenben Alvarez Rull (in contumaciám) Villette ezredes és Platin hat-hat havi, Doineau két havi és Gigoux egy havi fogságra ítéltettek.

— Párisi táviratok szerint a hadi törvényszék Reginert az ellenségéll való egyetértő kémkedés (Metz) miatt in contumaciám halálra ítélte.

— A gyorsaság az angol vasutakon. A Great-Northern vaspálya hossza Londontól Petersburgig 76¹/₂ angol mérföld, s ezen utat a gyorsvonat, mely a postát szállítja Skóciába, 1¹/₂ óra alatt teszi meg, úgy hogy középsebessége óránként 50³/₄ mf. Ezen sebesség óránként 12 mf.-el nagyobb, mint a London-North-Western pálya közönséges vonatgyorsasága. De eme ropanat gyorsnak látszó sebességet még fölmúlja a Great-Western pálya, a mely — hogy a 23 mérfölddel rövidebb London-Southwestern pályával konkurálhasson, a Paddingseutól Swindamig terjedő 77¹/₂ mfnyi utat 87 perc alatt járja meg, és így középsebessége óránként 53¹/₂ mf. A következőkben összeállítjuk az angol gyorsvonatok legnagyobb középsebességét angol mérföldenként. Great-Western 53¹/₂, Great-Northern 50³/₄, Midland 46³/₄, London és Brighton 46³/₄, London, Chatham és Dover 46³/₄, Soutestom 44³/₄, London és Southwest 34¹/₂.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről

Szept. 19-án 5 % Metalliques 71.20 frt. Kamat

— 5 % Nemzeti kölcsön 74.55 frt 1860. Kölcsön 109.75,—. Bankrészevény 990 Hitelintézeti részvények 247. — London 109.80 ft. st. Ezüst 103.95 Cs.kir. arany 525 — Napoleonkor 8.78¹/₂ .

Urbéri kötvények: Magyarországi 77.75. Temesi 77 Erdélyi 76 — Horvátországi 80.—.

Felelős szerkesztő: Szász Béla

Árvérzési hirdetemény.

Aranyosszék alkirálybírói hivatala részéről közhírré tétetik, hogy a Tordapánfalvi országos útban a Berkespatak felett egy új hidnak és az út megvédésére három csapó gátnak építési munkája árlejtés útján részletekben, vagy összesen Felvinczen folyó évi szeptember 30-án az alkirálybíró irodájában ki fog adatni. Az építési tervek és árlejtési feltételek fennírt irodában hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nemes Aranyosszék alkirálybírájától.

Felvinczen, 1874. szeptember 18-án.

MAGYARI PÁL, alkirálybíró.

Nem hivatalos.

(354)

NYILATKOZAT.

(2—2)

Alólírott kedves kötelességemnek ismerem bizalmat és köszönetemet nyilvánítani a debreczeni „TISZA” biztosító társaságnak azon pontos és méltányos eljárásért, melylyel a nála biztosított gyárépületeim és azoknak felszerelésén történt tűzkárt, minden levonás nélkül 5049 forintban pontosan és hiánytalanul megtérítette. Ez okból a nevezett társaságot a biztosító közönség figyelmébe és pártfogásába melegen ajánlom.

Kelt Parajdon, 1874. szeptember 4-kén

REITTER JÓZSEF.

Előttünk: CZEHE IMRE, ZINNER EDE tanuk.

(337)

Érmekek kitüntetéve.

Nem kell többé csizma-fénymáz!!

Ausztria-Magyarországra nézve cs. kir. kiv. szabadalmazott

egyetemes salon-tükör-zsirmáz,

úri és hölgycipők, valamint lószerszámok számára.

Alólírtak sikerült végre egy csizma-máz feltalálni, a mely által a csizma-fényesítés merőben feleslegessé válik. Csak ecsettel kell a csizmát benátozni, s néhány perc múlva mélyfekete fényt kap. A bőr legkevésbé sem szenved alatta, sőt épen lágy, sima és vízhatlan lesz. 1, 2 és 3 frtos palackokkal szolgál.

Gronár János utódai

bizományi, szállítási és ügynökségi üzlete

Bécs, Kohlmarkt 5 sz. a Daum kávéházzal szemben, az udvaron balra.

A bőr tartására és lágyítására legjobb

csizmamáz a világon az

oroszbőr-olaj.

Ezen olaj a legjobb szerganyánt ismeretes a csizmabőr és lószerszám lágyan és állandóan tartására; a hol csak használták, mindenütt valóságos meglepő sikert mutatott fel, mert rövid használat után a legavartabb bőrt is lágygyá és vízhatlanná teszi. Nem kellene ezért ez orosz bőrolajnak egyetlen háztartásban, gazdaságban sat. hiányoznia, mert hiszen nagyon fontos minden ló- és lószerszám tulajdonosra nézve, hogy szíjanyagjai lágyak és simák legyenek.

Egy liter ára 60 kr. és 1 frt.

Vidéki megrendelések postai utánvét mellett azonnal teljesíttetnek.

Nagynban vásárlásnál ármérséklés.

(508)

(3—2)

Spielwaaren und Gesellschaftsspiele.

Es ist leicht für jedes Kind, ob jung oder alt, ob reich oder arm; man findet in Wien kein zweites Geschäft, wo eine so große, mannigfaltige Auswahl von zu feinen billigen Spielen verkauft wird. Verschiedene interessante Spielarten für die Schulaugend, zu auch eine unermessliche Auswahl von neuen interessanten Gesellschaftsspielen für Kinder jedes Alters u. s. w.

Prachtvoll gefüllte Puppen, 1 Stück fr. 30, 50, 80, fr. 1, 2, 3, 4.

Ungelebte Puppen, 1 Stück fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, fr. 1, 2.

Mechanische Luftpumpen mit Stimm, bewegten Kopf, Hände und Füße, 1 Stück fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Letzte und Komische Spiele, zu fr. 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Hammer und Glöck, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Domino, fr. 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Schach, fein, mit Figuren, fr. 1, 30, 1, 50, 2, 1, 30, 1, 50, 2, 1, 30, 1, 50, 2.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Gelehrte, fr. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, fr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

PETŐFI SÁNDOR

Épen most jelent meg és

Stein János erd. muzeum-egyleti könyv-kereskedésében Kolozsvárt már is kapható:

PETŐFI SÁNDOR költeményeinek

hiteles kéziratok alapján megizgatott és hazai művészek rajzaival díszített

első teljes kiadása.

Nagy 4-rét, díszesen aranyozott angolvásonzán kötésben tokkal együtt.

Ára 16 forint.

PETŐFI SÁNDOR

Ugyanott kaphatók:

GIL BLAS DE SANTILLANE,

irta Le Sage,

franciából fordította Benedek Lajos.

8-ad rétt, 852 tömött oldal, 4 kötetben, 60 fametszvényvel, színes borítékban.

Ára 5 frt. o. ért.

E művel, a mely minden európai művelt nyelvre le van fordítva, haza irodalmunkban is egy hézagot vélünk betölteni.

Ajánlására legyen elég Laharpe és Scott Walter következő szavait idéznünk:

„Gil Blas,” mondja az első, „egy remekmű; a regények azon kevés száma közé tartozik, a melyet lankadatlan, sőt újult élvezettel ismételve olvasunk; az emberi cselekedetek és üzemek eleven erkölcsi képe, oly mű, a melyben minden osztály szerepel, részint hogy tanítson, részint hogy tanuljon... Utile dulci volna leghelyesebb elnevezése e szép műnek, a mely igazi vidám életből hemzseg. Több vonás belőle közmondássá vált. S minő csipős gúny az inquisitoria, minő találó képe egy magát fontosnak képzelő hivatalnok audientiájának, egy színész szemtelenségének, a nagy urak jellemének, a szolgák magaviseletének! Egész világiskola... A vonások mind igazok, egy sem közönyös vagy kicsinyes... A személyeket mind ismerjük Gil Blas-ban, azt hisszük, hogy kortársaik voltunk, mert egyet len vonás sincs megmondolás és hatás nélkül festve... sat.”

Scott Walter pedig így nyilatkozik: „Kevesen lesznek azok közt, a kik e jeles művet ismerik s mint életlik legmulattatóbb foglalkozására emlékeznek rá vissza, hogy időnként nem azon melegséggel és megindulással vennék ismét kézbe e feledhetlen könyvet, a melyet az első szerelem emléke szokott az emberben felkeltetni... sat.”

A fennebbi két illetékes bíráló nyilatkozata után teljes megnyugvással bocsátjuk e művet az olvasó közönség használatára.

Előadások az elemi élettan köréből.

Irtá Huxley Th. H.

Az eredetinek harmadik kiadása után fordítva.

Cimképpel és 86 fametszetű ábrával. Ára 3 frt 60 kr.

A telekkönyvi beadványok helyes szerkesztése.

Gyakorlati kézikönyv birtokosok, körjegyzők, ügykődök, telekkönyvi hivatalnokok, tőkepénzesek és mindenki számára, ki a telekkönyvek által érdekelt lehet,

kérvény- és okmánymintákkal.

Irtá P. Podhajeczky Robert. Ára 1 forint.

Postán bérmentes megküldéssel 1 frt 10 kr.

Szótárak:

Görög — német:

BENSELER und SCHENKL, griechisch — deutsches und deutsch — griech. Schulwörterbuch, 2 Bände in Halblederband: Gr. — dtsh 4 fl 35 xr, deutsch — gr. 5 fl 85 xr.

JACOBITZ und SEILER, Hand-Wörterbuch der griechischen Sprache. 4 Bände. Gebunden statt 16 fl., nur 10 fl. (Leszallított ár.)

PAPE, griechisch — deutsches Hand-Wörterbuch in 2 Bänden I. Band: A—K. II. Band: L—Z Halblederband 12 fl 60 xr.

— Deutsch—griechisches Hand-Wörterbuch, 3-te Auflage 6 fl 30 xr.

— Wörterbuch der griechischen Eigennamen. 2 Bände. Halblederband 13 fl 20.

SCHMIDT, deutsch—griechisches Hand-Wörterbuch. Halblederband 2 fl 58.

Holland — német:

TASCHEN-WÖRTERBUCH neues der holländischen und deutschen Sprache. Stereotyp Ausgabe. 2 Theile in einem Bande geb. 2 fl 27 xr.

Latin — magyar:

BARTL és VERESS, magyar—latin szótár. 3-dik javított kiadás. Ára 4 frt.

FARKAS, latin—magyar szótár a legújabb és legjobb források után ára 2 frt.

HOLUB, latin—magyar és magyar—latin zsebszótár. Ára 2 frt 50 kr.

LATIN—MAGYAR iskolai szótár, szerkesztették Finály H. L. és Régeni István kolozsvári tanárok. Ára füzve 5 frt 25 kr., egész vászonba kötve 6 forint.

MAGYAR—LATIN ZSEBSZÓTÁR, iskolai használatra. Ára 1 frt 50 kr.

Ugyan csak

Stein János kereskedésében kaphatók:

MATZEK FERENCZ, hétjegyű közönséges logarai. Az arányos részek kiszámításával és sok más táblával. Ára 2 frt.

Persa levelek.

Irtá Montesquieu. Ára 1 frt 50 kr.

A holttestek elégetése, mint a legokosabb temetkezési mód. Irtá Wegmann Ercolani. Ára 50 kr.

A magyar nyelv és irodalom rövid története.

Irtá Imre Sándor. 3-dik kiadás. Ára 1 frt 80 kr.

Gyermekisme

boncz- és lélektani alapon.

Irtá Szabó Endre, a kolozsvári „Fröbel intézet” igazgatója. Ára 50 kr.

Neveléstan,

vezérfonal a kis gyermekek nevelésére.

Fröbel Frigyes elvei nyomán. Irtá Szabó Endre. Ára 60 kr.

A felekezeti iskoláztatás veszélyei és közoktatási törvényünk hiányai, nevelészeti, társadalmi és politikai szempontból. Irtá Bánhegyi Ist